

Röszei pillanatkép

(Fotóesszé)

1. A Néprajzi Múzeum 2011-ben az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA) által támogatott kutatást indított *Bevándorló közösségek tárgyközpontú vizsgálata Budapesten* címmel. A terepmunkán nyugvó négy éves felmérés kiindulópontja, hogy a tárgyelméleti és migrációs elméletek, megközelítések együttes alkalmazása, a bevándorlók és tárgyaik viszonyának elemzése új nézőpontot adhat tágabb értelemben a migráció kutatásához, szűkebb értelemben az otthonnal kialakított kapcsolatokhoz, integrációs stratégiákhoz, transznacionális kötődésekhez. A 2014 tavaszán lezárult tárgyközpontú vizsgálat eredménye egy tanulmánykötet, illetve egy élet-, és tárgytörténeteket tartalmazó kiadvány. Ez utóbbi, a MaDok 9. füzeteként is értelmezhető. „Kísérlet annak megértésére, hogy egy jellegzetes élethelyzetben mit jelenthet a tárgyak és emberek kapcsolata – és a későbbiekben mindez hogyan értelmezhető, rendszerezhető és reprezentálható múzeumi körülmények között.” (Szeljak–Szuhay 2014:10)
2. E gondolatot, illetve a négy év (terep)tapasztalatait, eredményeit az anyagi kultúra kutatás megközelítéseivel kiegészítve, a kutatócsapat egy autónyi tagja a „menekült válság”-ra reagálva 2015 szeptemberében gyűjtőmunkát végzett.
3. Európai Unió határőrizeti szerveinek koordinációjáért, fejlesztéséért felelős intézmény, a Frontex nyolc szárazföldi és tengeri menekülési útvonalat tart nyilván, ezek közül kettő, a nyugat-balkáni, illetve a keleti földközi-tengeri útvonalak – mindkét esetben a szerb határsávon át – érintik hazánkat. A háborús fenyegetettséggel sújtott területekről érkezők közül sokan választották ezen útvonalak valamelyikét, és Magyarországon keresztül próbáltak Nyugat-Európába jutni.
4. A terepmunka elsősorban Ásotthalom térségében – a szerb és magyar oldalon egyaránt – zajlott, néhány nappal a régi Horgos-Röszeke határátkelőhely lezárását követően. Woodward (2007:9) megközelítése alapján az anyagi kultúra részeként tekinthető minden olyan anyagi formát öltő tárgy (amilyen például a cipő, a csésze, vagy a toll),... amelyeket az emberek észlelnek, megérintenek, használnak. Egy másik meghatározás szerint megállapítható, hogy a fizikai tárgy valamennyi anyagi aspektusával együtt képezi a hétköznapi élet anyagi kultúráját, továbbá magába foglalja a tervezés, az előállítás, a terjesztés, a fogyasztás, a használat, és az abból való kivonás, az újrahasznosítás, stb. folyamatait is (Attfield 2000:3). Így az első ránézésre hasznavehetetlen szemét, az anyagi kultúra részeként került értelmezésre, és mint e kultúra szerves része kerül be a Néprajzi Múzeum különböző gyűjteményeibe. Így lehetett 2015 októberében a hónap műtárgya az Ásotthalmi hidzsáb.

IRODALOM

ATTFIELD, JUDITH

2000 Wild Things: The Material Culture of Everyday Life. Oxford: Berg

SZELJAK GYÖRGY – SZUHAY PÉTER

2014 Előszó. In Az otthon tárgyai. Képeskönyv a magyarországi bevándorlók tárgykultúrájáról. Kerék Eszter – Szuhay Péter szerk. 9–10. Budapest: Néprajzi Múzeum. /MaDok-füzetek, 9./

WOODWARD, IAN

2007 Understanding Material Culture. London: Sage.

